

Usporedno-raščlambena analiza pjesama

Pred sobom imate jedan usporedno-raščlambeni tip eseja. Prije samoga eseja navedeni su tekstovi koji se uspoređuju i raščlanjuju.

- Pozorno i polako pročitajte predloške pjesama.

A. G. Matoš: Srodnost

*Durđic, skroman cyjetić, sitan, tih i fin,
Dršće, strepi i zebe kao da je zima,
Zvoni bijele psalme snježnim zvončićima
Potajno kraj vrbe, gdje je stari mlin.*

*Pramaljeća blagog ovaj rosni sin
Najdraži je nama među cvjetovima;
Boju i sveži miris snijega i mljeka ima,
Nevin, bijel i čist ko čedo, suza i krin.*

*Višega života otkud slutnja ta,
Što je kao glazba budi miris cvijeća?
Gdje je tajna duše, koju đurđic zna?*

*Iz đurđica diše naša tiha sreća:
Miris tvoga bića, moja Ljubavi,
Slavi drobni đurđic, cvjetić ubavi.*

C. Baudelaire: Suglasja

*Sva priroda hram je, gdje stupovi živi
Nejasne nam umu riječi zborit vole,
Put čovjeka vodi kroz same simbole,
Što motre ga prisno, a duh im se divi.*

*Kao što dugi, daleki odzvuci
U sklad dubok, taman stapaju i spoje,
– Sklad prostran ko noć i ko svjetlost što je
Slivaju se boje, mirisi i zvuci.*

*Mirisi su jedni ko put dječja svježi,
Ko polja zeleni, slatki ko oboe,
A drugi pak bujni, razbludni i teži,*

*Po širenju slični svem, što beskrajno je:
Tamjan, mošus, ambra opojstvom se javi,
Ushite nam duha i čutila slave.*

Preveo Ante Jurević

- Sada pročitajte smjernice.

- Odredite jesu li Matoš i Baudelaire bili suvremenici.
- Odredite utjecaje među pjesnicima.
- Kojoj fazi modernizma pripada Matoš, a kojoj Baudelaire.
- Odredi pjesničku formu kojom su napisane obje pjesme.
- Matoš i Baudelaire pripadaju istom stilskom pravcu zbog toga što koriste pjesničke simbole na nov način. Koji je to stilski pravac moderne?
- Koja je razlika u uporabi simbola između ta dva pjesnika s obzirom na predložene pjesme?
- Koji je ključni motiv Matoševe pjesme?
- Odredite što je za Baudelairea ključni motiv.
- U modernističkom pjesništvu često se rabi opis jednog osjeta da bi se prikazao drugi. Odredite taj postupak i pokažite ga na primjeru.
- Postiže li modernističko pjesništvo Matoša i Baudelairea unutrašnji i vanjski sklad pjesme, s obzirom na predložene tekstove?
- Može li se govoriti o pjesničkoj srodnosti Baudelairea i Matoša?

- Pročitajte sada pažljivo ovaj esej napisan na temelju predloška i smjernica te uočite njegovu strukturu.

Usporedba Baudelaireove pjesme Suglasja i Matoševe pjesme Srodnost

Kako biste uvidjeli strukturu eseja, na lijevoj se stranici nalazi napisani esej te oznake za pojedini odlomak, a na desnoj se stranici nalazi detaljna analiza. Oznake odlomaka s lijeve strane eseja ne pripadaju eseju, nego služe tome da biste mogli lakše uspoređivati, analizirati i učiti kako treba pisati esej. Takve oznake nipošto nemojte stavljati u esej koji ćete sami pisati, nego je dovoljno da prvu rečenicu svakog odlomka uvučete za otprilike 1 centimetar!

Uvodni
odломak

Charles Baudelaire i Antun Gustav Matoš nisu bili suvremenici, Baudelaire je preminuo 1867. a Matoš je rođen 1873., ali među njima postoje mnoge sličnosti. Obojica pripadaju modernizmu, Baudelaire francuskom, a Matoš hrvatskom, odnosno pripadaju modernističkoj fazi esteticizma pa je posve jasno da je Matoš stvarao pod Baudelaireovim utjecajem. Ta zajednička pripadnost može objasniti zašto su oba pjesnika razvila srodne poglede na umjetnost i stil. Dakle, može se govoriti o njihovoј pjesničkoj srodnosti koju simbolizira naslov i sadržaj Baudelaireova soneta Suglasja i Matoševa soneta Srodnost.

Prvi
razradbeni
odломak

U oba soneta sažeti su svi elementi simbolizma: jedinstvo duhovnog i materijalnog svijeta. Tajne veze, suglasja i srodnosti postoje između ta dva svijeta i očituju se preko simbola. Baudelaire u sonetu doslovno kaže: „Put čovjeka vodi kroz same simbole,“ te potom navodi zvuke, mirise i boje kao nositelje simbolističkog ugodaja. Matoš, za razliku od Baudelairea, simbole ne imenuje doslovno, nego rabi motiv cvijeta durdice kao vjesnika dolaska proljeća, odnosno kao simbol sklada u materijalnom, tjelesnom, ali i duhovnom svijetu.

Drugi
razradbeni
odломak

Takav je opis cvijeta posve u skladu s Matoševim temperamentom i načinom razmišljanja. Za Matoša je durdic simbol ideje, zemaljski, stvarni oblik više ljepote, inkarnacija Ljubavi. Slika cvijeta je bijela, čista, jednostavna i kao takva predstavlja duhovnu bjelinu. Dakle, vanjska je slika durdica obogaćena unutarnjim slikama i detaljima i ne može se odvajati od cjeline, a upravo takvi detalji pokreću stvaranje osjećaja skладa unutrašnjeg i vanjskog izraza života.

Treći
razradbeni
odломak

Upravo je sklad ključni motiv za Baudelairea. Sklad je vidljiv u slaganju zvukova, mirisa i boja, a širok je koliko je široka tama noći ili koliko je široka svjetlost dana, što može pojmiti samo ljudska duša. No sklad se ne odnosi samo na unutarnji čovjekov svijet, na duhovnost, nego i na vanjski, tjelesni sklad, što Baudelaire vrlo lijepo oslikava stihom „Mirisi su jedni ko put dječja svježi,“ te dojam pojačava sinestezijom.

Četvrti
razradbeni
odломak

Naime, u Baudelaireovim Suglasima sinestezija nekoliko puta dolazi do izražaja. Tako kaže da se odzvuci stupaju u taman sklad, a mirisi su „Ko polja zeleni, slatki ko oboe“. Dakle, zvuci imaju boju, baš kao što je imaju i mirisi s time da mirisi imaju još i kvalitetu zvuka i okusa. Preko svih tih osjetila spojenih sinestezijom pjesnik doživljava prirodu.

Peti
razradbeni
odломak

Tako postaje posve jasno da između Baudelaireova i Matoševa soneta postoje „suglasja i srodnosti“ u načinu čulnih doživljaja prirode uz uporabu sinestezije. Matoš je ne samo ideju suglasja preuzeo od Baudelairea, nego i način izražavanja suglasja uporabom sinestezije. Kod Matoša sinestezija dolazi do izražaja u opisu i shvaćanju pejzaža što se vidi na primjeru kada Matoš kaže da durdic „Zvoni bijele psalme snježnim zvončićima“. Tu zvuk psalma poprima bjelinu snijega, a sve biva prožeto bijelim blještavilom. Tako bjelina čulnosti postaje bjelina života.

Zaključni
odломak

Na kraju se može zaključiti da između Baudelairea i Matoša postoje sličnosti u čulnosti pjesničkog izričaja. Te su sličnosti izrečene na više načina, ali su najjasnije vidljive prema uporabi pjesničkih simbola te prema uporabi sinestezije kao jednog od posebnih postupaka oblikovanja pjesme. Premda nisu suvremenici, možemo zaključiti da među njima vrla pravi pjesnički sklad, barem što se tiče ovih analiziranih soneta. Kada bismo analizirali još neke njihove pjesme, posve sigurno bismo taj sklad mogli dodatno dokazati.

(Ovaj esej ima 524 riječi.)

Je li u ovome eseju odgovoreno na svih jedanaest smjernica?

Je li odgovoreno po redu ili se tražio neki drugi smisao odgovaranja?

Kako je zaključak povezan s uvodom?

Može li se nakon što je pročitao esej ocjenjivač još malo nad nečim zamisliti?

Analiza eseja *Usporedba Baudelaireove pjesme Suglasja i Matoševe pjesme Srodnost*

Kao što ste mogli vidjeti, ovaj zadatak za pisanje eseja ima ulomak i jedanaest smjernica. Na smjernice se nije odgovaralo po redu kako su napisane, nego je napravljen plan eseja i odgovarano je tako da su smjernice medusobno povezane. Odgovoreno je na svih jedanaest smjernica.

- Sada polako vrlo pažljivo pročitajte ovu analizu i usporedite je s ovim usporedno-raščlambenim esejom!

1. Prva rečenica prvoga odlomka govori da oni nisu bili suvremenici i dokazuje to navođenjem godina te određuje temu, a to je sličnost Matoša i Baudelairea (koristi se riječ *sličnost*).
2. Druga rečenica nadograđuje prvu i kaže da obojica pripadaju fazi esteticizma, ali u različitim književnostima te da je Baudelaire utjecao na Matoša.
3. Treća rečenica naglašava sličnost (koristi se riječ *zajednička*).
4. Četvrta rečenica daje zaključak (koristi se riječ *dakle*) i razvija ključnu riječ (koristi se riječ *soneta*) koja će biti poveznica sa sljedećim odlomkom.

Uvodni odlomak

1. Prva rečenica radi uvod, određuje o čemu će se govoriti u odlomku (o simbolizmu) i koristi ključnu riječ (koristi se riječ *soneta*) da bi se povezala s prethodnim odlomkom.
2. Druga rečenica je nadograđuje.
3. Treća rečenica daje primjer (citat iz Baudelaireove pjesme) i dokazuje prvu i drugu rečenicu.
4. Četvrta rečenica govori da Matoš koristi simbole različito od Baudelairea (koristi se izraz *za razliku*).
5. Peta rečenica objašnjava kako to Matoš radi. Radi poveznicu sa sljedećim odlomkom (koristi se riječ *cijet*).

Prvi razradbeni odlomak

1. U prvoj se rečenici odmah određuje o čemu će odlomak govoriti (o Matošu). Radi se poveznica s prethodnim odlomkom (koristi se riječ *cijeta*).
2. Druga rečenica objašnjava prvu.
3. Treća rečenica objašnjava i proširuje drugu.
4. Četvrta rečenica daje zaključak (koristi se riječ *dakle*), objašnjava prethodnu rečenicu i stvara poveznicu sa sljedećim odlomkom (koristi se riječ *sklada*).

Drugi razradbeni odlomak

1. U uvodnoj rečenici se početak odlomka uporabom ključne riječi (koristi se riječ *sklad*) povezuje s prethodnim.
2. Druga rečenica objašnjava kako se izražava sklad.
3. Treća rečenica daje zaključak, dokazuje prethodno i razvija ključnu riječ za povezivanje sa sljedećim odlomkom (koristi se riječ *sinestezijom*).

Treći razradbeni odlomak

1. Prva rečenica povezuje odlomak s prethodnom (koristi se riječ *sinestezija*) i određuje o čemu će u odlomku biti riječ (o pojavljivanju sinestezije).
2. Druga rečenica navodi primjer (citat).
3. Treća je rečenica objašnjava.
4. Četvrta rečenica zaključuje i radi poveznicu sa sljedećim odlomkom (koristi se riječ *sinestezijom* i riječ *prirodu*).

Četvrti razradbeni odlomak

1. Prva rečenica odmah objašnjava o čemu se radi – objašnjava se sličnost Matoša i Baudelairea (koristi se riječ *tako*). Koristi ključnu riječ iz zadnje rečenice četvrtog odlomka (koristi se riječ *prirode* i riječ *sinestezije*) da bi se odlomci povezali.
2. Druga rečenica objašnjava prvu.
3. Treća rečenica daje još dokaza (citat).
4. Četvrta rečenica dokazuje treću.
5. Peta rečenica daje zaključak i afirmira novu poveznicu (koristi se riječ *čulnosti*).

Peti razradbeni odlomak

1. Prva rečenica odmah kaže da se radi o zaključku (koristi se izraz *na kraju*) i preko ključne riječi (koristi se riječ *čulnosti*) se povezuje s prethodnim odlomkom. Koristi se i ključna riječ za povezivanje s početkom eseja (koristi se riječ *sličnosti*).
2. Druga rečenica nadopunjuje prvu.
3. Treća rečenica objašnjava drugu rečenicu i daje zaključak.
4. Četvrta rečenica definitivno zaključuje (koristi se izraz *i tako*) te kaže da bismo možda mogli analizirati još koju pjesmu pa ocjenjivač o tome može još malo razmislići – koje bi to pjesme mogle biti?

Zaključni odlomak